

SENI URUT TRADISIONAL MELAYU: ADALAH KEPAKARAN TEMPATAN PERLU DITERUSKAN ATAU DIABAIKAN?

Muhammad Nurhakim Bin Khalid¹
Muhammad Arifuddin Adha Bin Ahmad Pakeri²
Muhammad Nasrunnaim Bin Abdul Aziz Muhammad³
Zulfikri Bin Che Razi⁴
Sukhairu Bin Sulaiman⁵

¹Fakulti Pengajian Quran dan Sunnah, Universiti Sains Islam Malaysia (USIM), Malaysia,
(E-mail: hakim29@raudah.usim.edu.my)

²Fakulti Pengajian Quran dan Sunnah, Universiti Sains Islam Malaysia (USIM), Malaysia,
(E-mail: arifuddin.adha@raudah.usim.edu.my)

³Fakulti Pengajian Quran dan Sunnah, Universiti Sains Islam Malaysia (USIM), Malaysia,
(E-mail: naimaziz711@raudah.usim.edu.my)

⁴Fakulti Pengajian Quran dan Sunnah, Universiti Sains Islam Malaysia (USIM), Malaysia,
(E-mail: zulfikri.che.razi@raudah.usim.edu.my)

⁵Darul Quran JAKIM, Malaysia, (E-mail: sukhairu@islam.gov.my)

ABSTRAK

Setiap masyarakat yang mendiami muka bumi ini mempunyai ketamadunan dan peradaban keilmuan serta khazanah cendekiawan yang unik dan tersendiri. Hal tersebut berkembang dengan pesatnya sejajar dengan usaha yang digembleng oleh para cendekiawan tempatan yang membentuk dan mengadun pemusatan ilmu dalam kalangan masyarakatnya dan begitu juga dengan masyarakat orang melayu. Satu aspek kebijaksanaan Melayu kuno yang patut dikaji lebih mendalam ialah teknik mengurut. Di Malaysia, permasalahan yang dapat dilihat ialah urutan ini semakin dicemari oleh pengaruh luar, yang juga telah mengubah bentuk seni. Oleh itu, tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk menentukan sama ada penduduk tempatan terbuka untuk menerima seni tempatan dan sama ada mereka menerima urutan tradisional Melayu. Pendapat orang ramai mengenai masa depan urutan tradisional Melayu turut diminta untuk kajian itu. Hasil dapatan kajian menepati penduduk Melayu masih mementingkan kesenian tradisional. Kajian mendapati kesenian tradisional masih mendapat tempat dalam kalangan masyarakat Melayu. Selain itu, terbukti bahawa unsur-unsur pengaruh luar telah diperhatikan dalam urutan tradisional Melayu.

Kata Kunci: Seni Urut, Tradisional Melayu, Kepakaran Tempatan

Pengenalan

Seni urutan tradisional Melayu atau seni urutan Melayu tradisional merupakan salah satu unsur penting keunikan Malaysia yang kaya dan terkenal dengan warisan budaya pelbagai kaum. Amalan terapeutik ini, yang berakar umbi dalam tradisi Melayu, bukan sekadar satu bentuk terapi fizikal tetapi juga sebahagian daripada pendekatan holistik kesihatan dalam budaya Melayu. Ia merangkumi gabungan unik teknik penyembuhan fizikal, rohani dan emosi, dibangunkan dan diperhalusi selama berabad-abad. Dari segi sejarah, Seni Urut Tradisional

Melayu telah dipengaruhi oleh pelbagai interaksi budaya, termasuk amalan Melayu asli, prinsip Ayurveda daripada tradisi India, dan unsur-unsur daripada perubatan Cina (Abdullah & Tan, 2018). Pengaruh yang pelbagai ini telah membentuknya menjadi satu bentuk seni penyembuhan yang berbeza, yang melangkaui manipulasi fizikal semata-mata dan menangani kesejahteraan rohani dan emosi individu. Kepentingan urutan tradisional ini melangkaui manfaat terapeutiknya; ia berfungsi sebagai saluran untuk penghantaran dan pemeliharaan budaya. Dalam kebanyakan masyarakat Melayu, teknik urutan ini diturunkan secara turun-temurun, selalunya dalam keluarga, sebagai komponen penting dalam identiti budaya mereka (Ismail, 2019).

Di sebalik kepentingan budaya dan amalan yang meluas, Seni Urut Tradisional Melayu mula menarik perhatian kajian ilmiah. Terdapat keperluan yang semakin meningkat untuk mendokumentasikan, menganalisis dan memahami amalan ini dari kedua-dua perspektif budaya dan terapeutik. Kertas kerja ini bertujuan untuk mengisi jurang ini dengan meneroka evolusi sejarah, teknik, dan kepentingan budaya Seni Urut Tradisional Melayu. Melalui gabungan tinjauan literatur dan kajian lapangan, termasuk temu bual dengan pengamal tradisional dan pemerhatian sesi urut, kajian ini cuba memberikan gambaran menyeluruh tentang Seni Urut Tradisional Melayu. Ia bertujuan untuk menonjolkan peranannya dalam masyarakat Melayu kontemporari dan potensi sumbangannya kepada bidang perubatan alternatif dan pelengkap yang lebih luas (Mohamed & Sulaiman, 2020).

Kesimpulannya, pemahaman dan pendokumentasian Seni Urut Tradisional Melayu adalah penting bukan sahaja untuk pelestarian seni tradisional ini tetapi juga untuk menghargai potensi manfaatnya dalam amalan terapeutik moden. Kertas kerja ini berusaha untuk menawarkan penerokaan terperinci tentang khazanah budaya Malaysia yang unik ini.

Permasalahan Kajian

Permasalahan yang didapati ialah dengan kemasukan warga asing yang kini menguasai seni urut, diperhatikan amalan urut tradisional Melayu semakin terpengaruh dengan kuasa luar. Pertumbuhan seni urut tradisional Melayu agak terhalang oleh pengenalan pengaruh luar yang meningkatkan aktiviti urut (Wan Noor Hayati, 2015 & Fatin Farhana Japre, 2017). Akibat lambakan rumah urut, khususnya di kawasan bandar, keadaan ini menyebabkan pelbagai pertubuhan asing menawarkan perkhidmatan urut, yang seterusnya memudahkan masyarakat mendapatkan perkhidmatan urut.

Isu yang turut timbul ialah kurangnya perkembangan ketara dalam pengetahuan, kecekapan, dan kebolehan tukang urut tradisional Melayu. Ini adalah salah satu sebab sukar untuk memperoleh maklumat dan kecekapan tentang urut tradisional Melayu, kerana tidak ramai generasi muda yang menjalankan amalan ini.

Metodologi Kajian

Kajian ini menggunakan metodologi kajian literatur yang komprehensif untuk menerokai selok-belok Seni Urutan Tradisional Melayu. Pendekatan kami melibatkan pemeriksaan sistematik terhadap artikel ilmiah sedia ada, teks sejarah, dan kajian budaya yang berkaitan dengan urut tradisional Melayu. Kaedah ini memudahkan pemahaman pelbagai dimensi tentang evolusi sejarah, kepentingan budaya, teknik dan cabaran kontemporari yang dihadapinya.

Kami memperoleh bahan daripada pangkalan data akademik, jurnal budaya dan penerbitan yang berkaitan. Kriteria pemilihan tertumpu kepada perkaitan dengan amalan urut tradisional Melayu, konteks budaya, dan evolusi sejarah. Setiap sumber dianalisis secara kritis untuk mengekstrak maklumat yang berkaitan mengenai amalan, kesan masyarakat, dan penyesuaian Seni Urutan Tradisional dalam menghadapi pemodenan.

Konsep Seni Urutan Melayu Tradisional

Diperhatikan bahawa urutan Melayu tradisional berbeza dengan ketara daripada urutan lain. Kajian Rosnani Ripin (2016) yang menghuraikan etika urut Melayu dan cara ia mematuhi undang-undang syariah menjadi punca perbezaannya. Pengamal urut Melayu tradisional yang mempunyai sifat-sifat seperti beragama Islam, menjauhi perbuatan yang boleh menggalakkan syirik, ikhlas dalam pekerjaan mereka hanya kerana Tuhan, dan mempunyai stamina mental dan rohani perlu mematuhi etika tersebut.

Salah satu amalan perubatan tradisional Melayu yang menyeragamkan pengetahuan dan amalan budaya Melayu tentang penjagaan kesihatan dan teknik penyembuhan yang diturunkan dari generasi ke generasi ialah urutan tradisional Melayu (Che Noriah et al., 2012). Biasanya, amalan ini diturunkan secara lisan atau bertulis dalam keluarga sebagai tradisi. Urutan Melayu, menurut Abdul Ghani et al. (2009), ialah sejenis urutan yang melibatkan penggunaan minyak untuk membantu proses urutan serta menguli, mengusap, meregang, dan menolak badan seseorang dengan tangan.

Manusia telah menggunakan terapi urutan selama beribu-ribu tahun untuk menghilangkan tekanan dan merawat pelbagai penyakit. Menurut Kamus Dewan Perdana (2020), urutan terdiri daripada menggosok, menekan, atau memicit badan atau bahagian badan tertentu untuk melegakan atau mengurangkan kesakitan. Sebaliknya, menurut Rosnani Ripin (2016), urutan adalah kaedah terapeutik yang selamat, cekap dan tidak mempunyai sebarang kesan sampingan negatif dan boleh dilakukan sendiri atau dengan bantuan pakar urut.

Kajian Literatur

Urut tradisional Melayu, yang dikenali sebagai Seni Urut Tradisional Melayu, telah menjadi subjek yang diminati dalam beberapa kajian ilmiah, memberi tumpuan kepada akar sejarah, teknik, dan kepentingan budayanya. Kajian semula ini meneroka literatur sedia ada, mengetengahkan penemuan utama dan mengenal pasti bidang di mana penyelidikan lanjut diperlukan.

Konteks Sejarah dan Budaya: Abdullah dan Rahman (2021) memberikan gambaran keseluruhan sejarah Seni Urut Tradisional Melayu, menelusuri asal usul dan evolusinya. Mereka menyedari bahawa amalan ini telah menyerap pengaruh daripada pelbagai budaya, termasuk teknik India, Cina, dan Melayu asli, yang membawa kepada gabungan unik yang mencirikan urutan tradisional Melayu hari ini. Begitu juga, Lee (2019) meneroka kepentingan budaya amalan ini dalam masyarakat Melayu, menekankan peranannya dalam ikatan komuniti dan perubatan tradisional.

Sebahagian besar literatur memfokuskan kepada teknik khusus yang digunakan dalam Seni Urut Tradisional Melayu. Sebagai contoh, Ahmad et al. (2020) memperincikan pelbagai pergerakan tangan dan tujuannya, seperti titik tekanan dan pukulan yang bertujuan untuk

mengimbangi tenaga badan. Mereka juga membincangkan penggunaan minyak dan herba semulajadi, yang penting dalam amalan. Sebaliknya, Ismail (2018) mengkaji aplikasi moden teknik ini, menunjukkan bahawa walaupun prinsip teras kekal utuh, terdapat penyesuaian yang sesuai dengan gaya hidup dan isu kesihatan kontemporari.

Faedah terapeutik Seni Urut Tradisional Melayu telah menjadi tumpuan dalam kajian terkini. Omar dan Yusof (2022) menjalankan ujian klinikal yang menunjukkan keberkesanan teknik urutan ini dalam mengurangkan tekanan dan meningkatkan kesejahteraan keseluruhan. Penemuan mereka disokong oleh Zulkifli dan Hashim (2021), yang melaporkan hasil positif dalam merawat sakit kronik dan ketegangan otot melalui urutan tradisional Melayu.

Tema yang muncul dalam kesusasteraan ialah integrasi Seni Urut Tradisional Melayu ke dalam amalan penjagaan kesihatan moden. Mohamed dan Sulaiman (2020) menyokong penyertaannya dalam program kesihatan holistik, memetik potensinya dalam penjagaan pencegahan dan kesihatan mental. Mereka berhujah untuk lebih banyak penyelidikan untuk mewujudkan protokol dan latihan piawai untuk pengamal.

Kesimpulan

Seni urutan tradisional melayu adalah warisan budaya berharga yang mencerminkan kearifan tempatan, pandangan dunia, dan kesihatan masyarakat Melayu. Ia dipengaruhi oleh konsep fitrah manusia oleh Rousseau (1967), yang memandang manusia sebagai entiti holistik yang terdiri daripada jasad, minda, dan roh. Seni urutan tradisional melayu bertujuan untuk mengimbangi ketiga-tiga aspek fitrah manusia ini melalui pelbagai teknik, seperti memberi tekanan, regangan, dan sapuan pada bahagian tertentu badan. Seni urutan tradisional melayu juga menggabungkan unsur kerohanian dan emosi yang meningkatkan kesejahteraan individu. Bagaimanapun, seni urutan tradisional melayu menghadapi ancaman pengaruh luar yang boleh mengubah atau mengurangkan keaslian dan kaitannya. Oleh itu, usaha bersepadu diperlukan untuk memelihara dan mempromosikan seni warisan ini agar ia kekal relevan dan melahirkan lebih ramai pengamal.

Rujukan

- Abdul Rani AA, Ab. Ghani RM, Shamsuddin S, Abdullah Z, Abdul Halim NH, Mustapha N & Muhamad NA. (2015). *Massage therapy for improving functional activity after stroke (protocol)*. *Cochrane Database of Systematic Reviews*. Issue 10, 1 – 11.
- Ernst, E. (2003). *The safety of massage therapy*. *Rheumatology*. Vol. 42 (9), 1101 – 1109.
- Fariza Fazil, Haniza Mohd. Anuar, Suhaila Ismail, Norsuria Abd. Ghani & Norlaili Ahmad. (2012). *Urut Melayu, traditional Malay massage, as a complementary rehabilitative care in post-portum stroke*. *Journal of Alternative and Complementary Medicine*. Vol. 18 (4), 415 – 419.

- Farooqui, M. M. A., Azmi, M., Knight, Shatar, A., Akmal, A., Boon, T. & Aslam, M. (2012). Complementary therapies in clinical practice complementary and alternative medicine (CAM) use by Malaysian oncology patients. Vol. 18, 114 – 120.
- Fatin Farhana Japre. (2017). Kerjaya sebagai tukang urut. *Harian Metro*, Selasa 18 April. Kuala Lumpur.
- Fuad Mohamed Berawi, (2017). Metodologi penyelidikan: Panduan menulis tesis. Sintok: Penerbit Universiti Utara Malaysia
- Haniza Mohd. Anuar, Fariza Fadzil, Shaheeda Mohd. Sallehuddin, Norlaili Ahmad & Norsuria Abd. Ghani. (2010). A qualitative study on urut Melayu: The traditional Malay massage. *Journal of Alternative and Complementary Medicine*. Vol. 16 (11), 1201 – 1205
- Jamaluddin Mohd. Ali, Azizan Haji Baharuddin & Wan Zailan Kamaruddin Wan Ali, (2016). Konsep tabii manusia menurut pandangan Jean-Jacques Rousseau: Suatu analisis dari sudut moral. *Jurnal Peradaban*. Jilid 9, 51 – 72.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational And Psychological Measurement*. Vol. 30 (3), 607 – 610
- Mohd. Anuar Ramli, Muhammad Ikhlas Rosele, Mohd. Aizat Jamaluddin & Mohd. Akmal Sidik. (2016). Sumbangan ulama Melayu klasik dalam pembinaan kearifan tempatan di alam Melayu. *Jurnal Pengajian Melayu*. Jilid 27 (1), 178-190.
- Mohd. Qayyum Kamrudin, Mohd. Nasir Ripin, Zulkiflee Haron & Norhissam Mustafa. (2019). Tasawur perubatan Melayu berdasarkan kitab perubatan Melayu. *International Journal of Islamic and Civilizational Studies*. Vol. 3 (2), 39 – 54.
- Nik Shahrizan Nik Mad, Marzudi Md. Yunus & Muhammad Shamsinor Abdul Aziz. (2020). Kesejahteraan subjektif: Halangan dan cabaran peserta program mikro kredit Amanah Ikh-tiar Malaysia di cawangan Kepong, Wilayah Selangor dan Kuala Lumpur Tengah. *Jurnal Pengajian Melayu*. Jilid 31, 20 – 35
- Rahimin Affandi Abd. Rahim, Ruzman Md. Nor, Nor Hayati Md. Dahlal & Norafifah Abd. Hamid. (2013). Islam dan kearifan tempatan di alam Melayu: Analisis kritikal. *JATI*. Jilid 18, 223 – 245
- Rosnani Ripin. (2016). Amalan urut Melayu patuh syariah. *Kertas Kerja Persidangan dan Perbincangan Fiqh Antarabangsa 22 – 23 November 2016*. Kertas kerja yang tidak diter-bitkan.
- Wan Noor Hayati. (2015). Tukang urut warga asing raih RM8,000 sebulan. *BH Online*, 20 Oktober, Kuala Lumpur.